

یادداشت

باکو – ایران، نزدیک تر از همیشه

محسن پاک آیین

تحلیلگر مسائل بین الملل

به دنبال رویکرد سازنده جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان در پذیرش تمامیت ارضی یکدیگر که منجر به بازگشت قره‌باغ به جمهوری آذربایجان و رفع سایه جنگ از استان سیونیک در ارمنستان شد، این دو کشور پنجشنبه شانزده آذر ماه برای اولین بار پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی با امضای بیانیهای تصمیمات بی‌سابقه اتخاذ کردند. در این ارتباط نکات پیش‌رو و حائز اهمیت است. توافق باکو – ایران که به دلیل عدم تأثیر پذیری از کشورهایی مثل روسیه، آمریکا، ترکیه و فرانسه، حاصل شد نشان داد جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان ترجیح می‌دهند تعاملات خود را بدون میانجی‌دنبال نمایند. فوری‌ترین نتیجه این توافق، تبادل اسرا با تأکید بر آزادی نیروهای نظامی خواهد بود و بزودی ۳۲ سرباز ارمنی و ۲ سرباز آذربایجانی آزاد خواهند شد. ابراز حسن نیت متقابل و حمایت از نامزدهای یکدیگر در مجامع بین‌المللی نیز از توافقات بی‌سابقه این دو کشور است. بر اساس مفاد مورد توافق در بیانه منتشره، ارمنستان از نامزدی خود برای میزبانی بیست و نهمین کنفرانس اعضای کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد تغییرات آب و هوایی (COP۲۹) به نفع جمهوری آذربایجان انصراف داده و از نامزدی این کشور حمایت می‌کند. باکو نیز در یک اقدام متقابل از نامزدی ایران برای عضویت در دفتر این کنوانسیون (COP) از گروه اروپای شرقی پشتیبانی می‌نماید. نکته مهم این بیانه اعلام آمادگی طرفین برای استقرار صلح پایدار است. بر این اساس باکو و ایران ابراز امیدواری کرده‌اند که تا پایان سال ۲۰۲۳ یعنی کمتر از یک ماه دیگر، معاهده صلح امضا کنند. پس از امضای این معاهده، روند عادی‌سازی روابط بین باکو و ایران مبتنی بر اعتماد متقابل و بر اساس احترام به حاکمیت ملی و تمامیت ارضی طرفین آغاز خواهد شد. در این ارتباط در یک مطالبه منطقی، دو کشور از جامعه جهانی انتظار دارند تا از تلاش‌های انجام شده که تأثیر مثبتی بر منطقه قفقاز جنوبی خواهد داشت، حمایت کنند. بدیهی است تصمیمات واقعگرایانه این دو کشور نه تنها منجر به عدم تغییر مرزهای بین‌المللی و تأمین حقوق ارمنه قره‌باغ خواهد شد بلکه ظرفیت‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی آنان را برای افزایش تعاملات دوجانبه و منطقه‌ای فعال خواهد ساخت. اگرچه حسن نیت و دوراندیشی مقامات جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان موجب امضای این بیانه بی‌سابقه شد اما نباید از نقش موثر نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر ارمنستان که با اتخاذ مواضع شجاعانه و صریح، کشور خود را از باتلاق قره‌باغ خارج ساخت، غافل بود. پاشینیان نه تنها مواضع مقامات پیشین ارمنستانکه غیر اصولی و مغایر با موازین بین‌المللی بود را اتخاذ نکرد بلکه با نمایش جدیت خود در حل این مناقشه، نه تنها کشور خود را در مسیر پیشرفت اقتصادی قرار داد بلکه دایم جنگ ویرانگر را در قفقاز متوقف نمود. جمهوری اسلامی ایران که با برگزاری نشست وزرای امور خارجه ایران، روسیه، ترکیه، آذربایجان و ارمنستان در قالب ۳+۲ تحت عنوان «نویت صلح، همکاری و پیشرفت در قفقاز جنوبی» که در تهران، موجب نزدیکتر شدن دیدگاه‌های آذربایجان و ارمنستان به یکدیگر شد، طبعاً خرسندترین کشور از این توافق است. در عین حال روسیه، ترکیه، آمریکا و اتحادیه اروپا نیز از صدور بیانه مشترک استقبال کرده و آن را «گامی بزرگ و رو به جلو» خواندند. از این پس تمام کشورهای عضو در قالب ۳+۲ باید در قبال دایم اقدام ارزنده باکو و ایران و حفظ صلح و ثبات در قفقاز جنوبی، احساس مسئولیت کرده و در نشست آتی در ترکیه، چشم انداز روشنی برای تعاملات همه جانبه و فراگیر در منطقه ترسیم نمایند.

خبر

نماینده‌خاش:

مصارف بودجه باید متناسب با منابع پیش‌بینی شود

نماینده مردم خاش با اشاره به لایحه بودجه ۱۴۰۳ بیان کرد: اسمال برای اولین بار ساختار بودجه تغییر کرده است و دولت در دو مرحله بودجه را به مجلس می‌آورد. بر اساس تغییراتی که در آئین نامه داخلی مجلس انجام شده است، یکبار در ابتدای آبان ماه هر سال، دولت بخش اول بودجه را به مجلس می‌آورد و در مرحله دوم، جداول بودجه به مجلس می‌آید. بدین ترتیب جداول بودجه نیز مورد بررسی قرار گرفته و دیگر کسی نمی‌تواند در جداول دست ببرد. اسماعیل حسین زهی در ادامه اظهار کرد: اصل لایحه بودجه از سوی دولت تهیه و به مجلس ارسال می‌شود اما بعضاً شاهد هستیم در ایام بررسی بودجه در کمیسیون تلفیق و مجلس، برخی دستگاه‌ها و سازمان‌ها به مجلس می‌آیند و بعضاً برای افزایش بودجه خود چانه‌زنی می‌کنند اما قطعاً نمایندگان مجلس تلاش خواهند کرد که بودجه‌ای واقع‌بینانه به تصویب مجلس برسد. نماینده مردم خاش در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه نگاه حاکم برای تنظیم لایحه بودجه باید احکام برنامه هفتم توسعه باشد، تصریح کرد: قطعاً در جریان بررسی بودجه در مجلس تغییراتی هم در بخش درآمدی و هم در بخش هزینه‌ای به وجود خواهد آمد اما تلاش ما این است که بودجه‌ای به تصویب مجلس برسد که بین منابع و مصارف آن همخوانی وجود داشته باشد و به عبارت دیگر بودجه‌ای واقعی تصویب شود. حسین زهی در پایان با بیان اینکه امروز به مشکلات و معضلات کف جامعه‌آگاه هستیم، تأکید کرد: در بودجه‌ای که در مجلس تصویب می‌شود باید معیشت مردم لحاظ شود. یکی از راه‌های مهار تورم و جلوگیری از افزایش قیمت‌ها تصویب بودجه‌ای واقعی در مجلس است، چراکه در غیر اینصورت شاهد کسری بودجه و آثار تومی آن در کف جامعه خواهیم بود.

مرتضی افقه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

آرمان ملی – احسان انصاری: در بودجه سال آینده میزان مالیات با افزایش چشمگیری در نظر گرفته شده است. این در حالی است که میزان افزایش حقوق بین ۱۸ تا ۲۰ درصد در نظر گرفته شده که با وضعیت تورم در کشور همخوانی ندارد. از سوی دیگر شرایط بین‌المللی چندان برای فروش نفت مناسب نیست. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی بودجه سال آینده با دکتر مرتضی افقه اقتصاددان گفت‌وگو کرده است. افقه معتقد است: «افزایش ۲۰ درصدی حقوق از نرخ تورم اعلامی کمتر است. این بدان معناست که در سال آینده، حقوق بگیران حتی با این نرخ افزایش حقوق، بیش از ۲۰ درصد از قدرت خریدشان کاهش می‌یابد. نکته جالب‌تر آنکه، برای گروه‌هایی از حقوق بگیران که درآمدهای بالاتر از ۲۳ و ۳۴ میلیون تومان دارند به ترتیب ۲۰ و ۳۰ درصد اخذ مالیات در نظر گرفته شده است. یعنی برای این گروه‌های درآمدی که عمدتاً طبقات متخصص و با تجربه نیروی کار کشور هستند، ۱۸ درصد افزایش حقوق در نظر گرفته شده، ولی بیش از این میزان از طریق مالیات از جیب‌شان خارج و به دولت منتقل می‌شود.» در ادامه محصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

بر اساس بودجه سال آینده میزان مالیات افزایش پیدا می‌کند. این موضوع روی وضعیت معیشتی مردم چه تأثیری می‌گذارد؟ دولت تلاش کرده در بودجه سال آینده کمبود فروش نفت را از طریق افزایش درآمدهای مالیاتی جبران کند. امری که ضمن احتمال عدم تحقق، باز هم فشار بیشتری به مردم اعم از تولیدکننده و مصرف‌کننده وارد می‌کند. با این وصف، افزایش ۵۰ درصدی درآمدهای مالیاتی در بودجه سال آینده از دو منظر قابل تحلیل است: اول، بعید است که اقتصاد کشور ظرفیت پرداخت این میزان افزایش مالیات ظرف یک سال را داشته باشد آن هم در شرایطی که رکود بر بخشی از تولید به خصوص بنگاه‌های کوچک و متوسط حاکم است. دوم اینکه دولت‌ها به خصوص دولت‌های اصولگرایی، به ندرت از کشورهای پیشرفته غربی الگوبرداری می‌کنند، اما در مورد افزایش مالیات‌ها عمدتاً این گروه از کشورها را مبنای تأیید افزایش مالیات‌ها معرفی می‌کنند. با این وصف دولت مایل نیست طرف دیگر ماجرا توضیح دهد که اگرچه کشورهای پیشرفته و غربی مالیات‌های بیشتری اخذ می‌کنند اما در مقابل آن خدمات کمی و کیفی به مراتب بیشتری به مردم ارایه می‌دهند. حال دولت باید توضیح دهد که در مقابل افزایش شدید میزان مالیات‌ها در سال گذشته و پیشنهاد افزایش ۵۰ درصدی مالیات برای سال آینده، چه به لحاظ کمی و کیفی برای مردم و جامعه بهبودی از افزایش می‌یابد؟ نکته دیگر در مورد افزایش مالیات، آن است که مردم مالیات می‌دهند تا در قبال آن هم سلاقی اکثریت در تصمیم‌گیری‌های خرد و کلان رعایت و هم خدمات به نحو مطلوب و کارآمد انجام شود. حال سوال این است که آیا دولت مطابق سلیقه اکثریت عمل می‌کند؟ و آیا با این ساختار و سیستم اداری و اجرایی و نظارتی ناشی از نظام انتخاب و انتصاب و گزینش کارگزاران و کارکنان حاکمیتی خدمات خود را در بالاترین سطح بهره‌وری انجام می‌دهد؟ اگر این چنین باشد، مردم با رضایت بیشتری مالیات پرداخت می‌کنند و فرار مالیاتی هم کاهش می‌یابد. در نهایت باید پرسید که آیا این افزایش میزان مالیات بر بخش‌های غیرمولد و دلالتی با بنگاه‌ها و شرکت‌های معاف از مالیات اصابت می‌کند یا این مازاد مالیات بر تولیدکننده و مصرف‌کننده تحمیل خواهد شد؟

بر اساس بودجه سال آینده میزان افزایش حقوق ۱۸ تا ۲۰ درصد است. آیا این میزان افزایش حقوق با میزان تورم در کشور همخوانی دارد؟ افزایش ۲۰ درصدی حقوق از نرخ تورم اعلامی بسیار کمتر است. این بدان معناست که در سال آینده، حقوق بگیران حتی با این نرخ افزایش حقوق، بیش از ۲۰ درصد از

دولت‌های اصولگرایی، به ندرت از کشورهای پیشرفته غربی الگوبرداری می‌کنند، اما در مورد افزایش مالیات‌ها عمدتاً این گروه از کشورها را مبنای تأیید افزایش مالیات‌ها معرفی می‌کنند. با این وصف دولت مایل نیست طرف دیگر ماجرا توضیح دهد که اگرچه کشورهای پیشرفته و غربی مالیات‌های بیشتری اخذ می‌کنند اما در مقابل آن خدمات کمی و کیفی به مراتب بیشتری به مردم ارایه می‌دهند. حال دولت باید توضیح دهد که در مقابل افزایش شدید میزان مالیات‌ها در سال گذشته و پیشنهاد افزایش ۵۰ درصدی مالیات برای سال آینده، چه به لحاظ کمی و کیفی برای مردم و جامعه بهبودی از افزایش می‌یابد

یکشنبه

۱۴۰۲.۰۹.۱۹

۲۶ جمادی‌الاول ۱۴۴۵ / ۱۰ دسامبر ۲۰۲۳

سال پنجم

شماره ۱۷۱۶

armanmeli.ir

نگره

سفر رئیس‌ی به روسیه چه بود؟

سفرهای ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور به مسکو هر بار خبرساز می‌شود. اولین سفر رئیسی به مسکو در بهمن ماه ۱۴۰۰ با حواشی متعددی از نماز خواندن در کاخ کرملین و انتخاب یک میز ۵ متری برای گفت‌وگوی دوجانبه روسای جمهور همراه بود. در دومین سفر رئیس‌جمهور به مسکو، حواشی شکل دیگری داشته است. خبرگزاری دولت صبح روز پنجشنبه از سفر ابراهیم رئیسی به مسکو خبر داد و نوشت «آیت‌ا... سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهوری کشورمان به دعوت ولادیمیر پوتین همتای روس خود به مسکو سفر کرده است. تصاویر بدرقه سرد پوتین از رئیس‌جمهور ایران در سفر اول و گاف‌های تیم تشریفاتی ریاست جمهوری در بهمن ۱۴۰۰ باعث شده بود این بار همه تمرکز هیات همراه رئیس‌جمهور و وزارت خارجه بر معکوس کردن آثار منفی سفر قبلی باشد. بدرقه گرم پوتین از ابراهیم رئیسی هنگام خروج او از کاخ کرملین احتمالاً در نتیجه بازتاب‌های منفی استقبال سرد سفر اول بوده است. پوتین این بار رئیس‌جمهور ایران را کنار در اتومبیل تشریفات بدرقه کرده است. طبیعی است که این صحنه در رسانه‌های نزدیک به دولت بازتاب قابل توجهی پیدا کند. وزیر خارجه ایران درباره اهداف سفر کوتاه ابراهیم رئیسی به مسکو در توضیح داده و گفته «ملی‌سفری کوتاه، مذاکرات و دیدار کاری مهم روسای جمهور ایران و روسیه در کرملین مسکو به‌مدت پنج ساعت انجام شد.» حسین امیرعبدللهیان در ادامه نوشت: «بخش مهمی از مذاکرات بر موضوع فلسطین تمرکز داشت. طرفین بر ضرورت توقف فوری جنگ و نسل‌کشی در غزه و کرانه باختری، توقف کوچ اجباری ساکنان غزه و گشایش بی‌درنگ مرز رفح برای ارسال کمک‌های گسترده انسانی به سراسر غزه تأکید داشتند. روسیه به ابتکار عمل می‌اندیشد»

سفر رسمی به مسکو به دعوت پوتین بوده‌است؟

اما آنچه این سفر را جنجالی کرده اظهارات پوتین در جریان گفت‌وگوهای دو جانبه با ابراهیم رئیسی بوده است. پوتین در بخشی از این گفت‌وگوها که در مقابل دوربین رسانه‌ها انجام می‌شد گفت «از فرار حریم هوایی ایران عبور می‌کردم و تمایل داشتم همان جا فرود کنم تا با شما ملاقات کنم، ولی به من خبر دادند که خود جنابعالی تمایل دارند به مسکو سفر کنید». منظور پوتین به عبور از حریم هوایی ایران، سفر روز چهارشنبه و به امارات متحده عربی و عربستان سعودی است. این یعنی پوتین تا روز چهارشنبه (یک روز قبل از سفر رئیسی به مسکو) از این سفر اطلاعی نداشت‌ه است. رئیس‌جمهور روسیه، روز چهارشنبه، ۱۵ آذرماه، سفری یک‌روزه به خاورمیانه برای دیدار با سران عربستان سعودی و امارات متحده عربی وارد ابوظبی شد. پوتین در امارات با استقبال گرمی روبه‌رو شد، اما در کنفرانس مطبوعاتی باولیعهد عربستان سعودی، پس از گفتن این عبارت که این کشور از خلیج فارس استقلال خود را بدست آورده، با اعتراض محمد بن سلمان روبه‌رو شد که صحبت‌های او را قطع کرد و گفت: «عربستان سعودی هرگز استقلال خود را از کسی به‌دست نیاورده است... عربستان هرگز مستعمر نبوده‌است.»

دلیل سفر رئیسی به روسیه چه بود؟

سفر ناگهانی رئیسی به مسکو نگرانی‌هایی را در جهان ایجاد کرده است. برخی رسانه‌ها مدعی شده‌اند که این سفر در واقع باهدف پیگیری خرید سوخو ۳۵های روس انجام شده است. هفته اول آذر ماه خبرگزاری تسنیم به نقل از سیدمهدی فرحی جانشین وزیر دفاع ایران از قطع شدن قرارداد ورود بالگرد هجومی میل ۲۸، گفت: سوخو ۳۵ و هواپیمای آموزشی یاک ۱۳۰ به سازمان رزم نیروهای مسلح خبر داده بود. اگرچه کرملین با تسکین علنان خبر تأیید نکرده، اما سفر رئیسی به مسکو نگرانی غرب از قطعی شدن این قرارداد را تشدید کرده است. مقامات ایران مکرراً اعلام کرده‌اند که به‌زودی هواپیمای پیشرفته روسی را دریافت می‌کنند. خبرگزاری تسنیم ۲۵ دی ماه سال پیش در یک گزارش از قول شهباز حیدری، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نوشت: «جنگنده‌های سوخو۳۵ که ایران به روسیه سفارش داده، اوایل سال آینده وارد کشور می‌شود. اما این اتفاق تا اسکن بعد از نشده است. با اواسط شهریور ماه امسال بعد از سال‌ها ادعای دریافت جنگنده سوخو – ۳۵ روسیه، دو عدد یاک ۱۳۰ آموزشی وارد خاک ایران شد.» حتی اگر مساله پیگیری خریدهای نظامی ایران از روسیه در راس دستور کار سفر ناگهانی رئیس‌جمهور به مسکو نبوده باشد و سفر همان‌طور که وزیر خارجه اعلام کرده، با هدف تشریک مساعی در زمینه جنگ غزه صورت گرفته باشد، باید به واگرایی منافع دو کشور در فلسطین اشاره کرد. ایران و روسیه هر دو از ابتدای جنگ خواستار آتش‌بس فوری حملات شده‌اند. ایران به عنوان رهبر محور مقاومت تلاش کرده در تعامل با گروه‌های عضو این محور، مانع از توسعه جنگ به سایر نقاط منطقه شود، اما به نظر نمی‌رسد روسیه از وضعیت به وجود آمده در منطقه چندان ناراضی باشد. آغاز جنگ در غزه همه توجه‌ها را از کراین به سمت فلسطین معطوف کرده و از سوی دیگر منابع غرب را که پیش از این برای حمایت از اوکراین هزینه می‌شدند، به سمت اسرائیل سرازیر کرده است. این وضعیت به سود ولادیمیر پوتین بوده و توقف آن می‌تواند منافع روسیه را تهدید کند. از سوی دیگر ادامه جنگ در خاورمیانه بر قیمت نفت تأثیر گذاشته و بهای آن را بالا برده است. روسیه به عنوان یک کشور نفت‌خیز از این وضعیت سود می‌برد.